

Zdravje v regionalnem razvoju

Tatjana Buzeti

Center za zdravje in razvoj Murska Sobota

Zdravje v vseh politikah, Trst, 4.12.2009

Kazalo

- Zdravje v regionalnem razvoju
- Izhodišče
- Prioritete
- Partnerska mreža
- Spremljanje & evalvacija

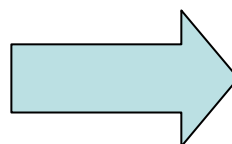

Zdravje & regionalni razvoj

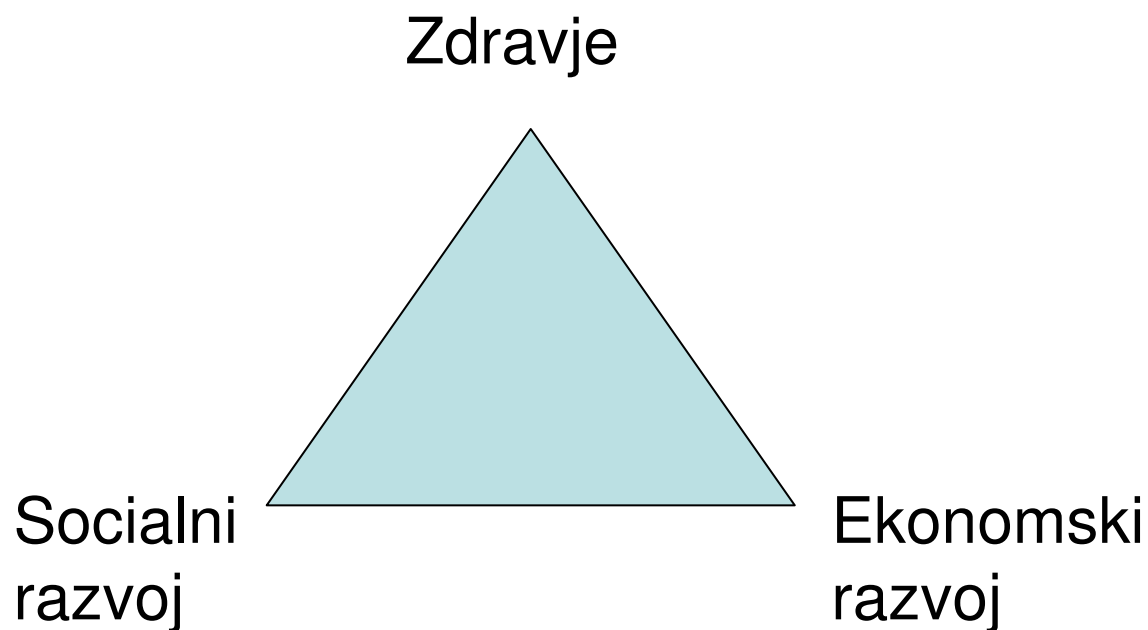
Regionalna strategija za zmanjševanje neenakosti v zdravju

Regionalni razvojni program za Pomurje
2007 – 2013

Vlaganje za zdravje & razvoj

Razvojne politike, programi in projekti upoštevajo socialne in ekonomske determinante zdravja

Vir: SZO/ Evropa

Socialne determinante zdravja

- Brezposelnost
- Izobrazba
- Socialna kohezija

- Ciljna skupina: prebivalstvo v ruralnem okolju

VIZIJA programa MURA

izboljšati zdravje, življenjski slog in kakovost življenja ljudi v regiji z zmanjšanjem ekonomskega in socialnega zaostanka regije, zagotoviti trajnostni razvoj in razvoj človeških virov

doseči razumevanje zdravja kot razvojnega kapitala regije in obratno, pospešiti socialni in ekonomski trajnostni razvoj za boljše zdravje

2001

2006

ZDRAVJE

ZDRAVA SKUPNOST

PROMOCIJA ZDRAVJA V :

- lokalni skupnosti
- marginalnih skupinah
- šolah & vrtcih
- delovnem mestu

ZDRAVA HRANA

KMETIJSTVO

ŽIVILSKA IND.

- varna in zdrava hrana
- več sadja in zelenjave
- sonaravna pridelava
- lokalna trajnostna oskrba

ZDRAVA TURISTIČNA PONUDBA

- zdrava in tradicionalna ponudba v gostinstvu
- rekreacija in gibanje
- wellness na podeželju

ZDRAVO OKOLJE

naravno, bivalno, socialno- ekonomsko

HEALTH
& DEVELOPMENT

ZDRAVJE 2007- 2013

**Zmanjševanje
neenakosti
in socialne
izključenosti**

**Zdrava
prehrana,
kulinarika
in razvoj
podeželja**

**Zdrava
turistična
ponudba**

**Narava in
zdravje**

Regionalno partnerstvo za zdravje in razvoj

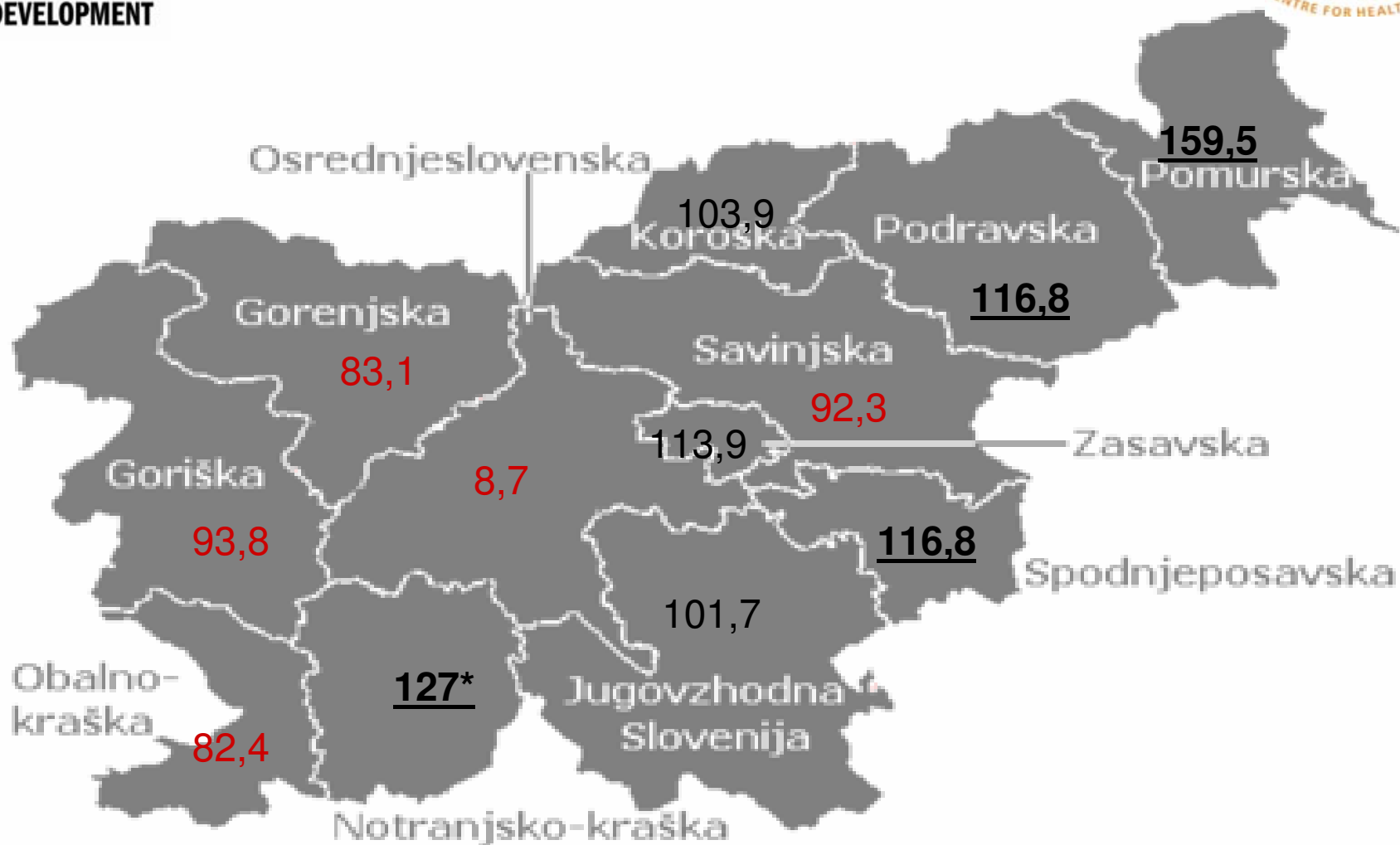

IZHODIŠČE

Jasna definicija problema

Razlike v regionalnem razvoju

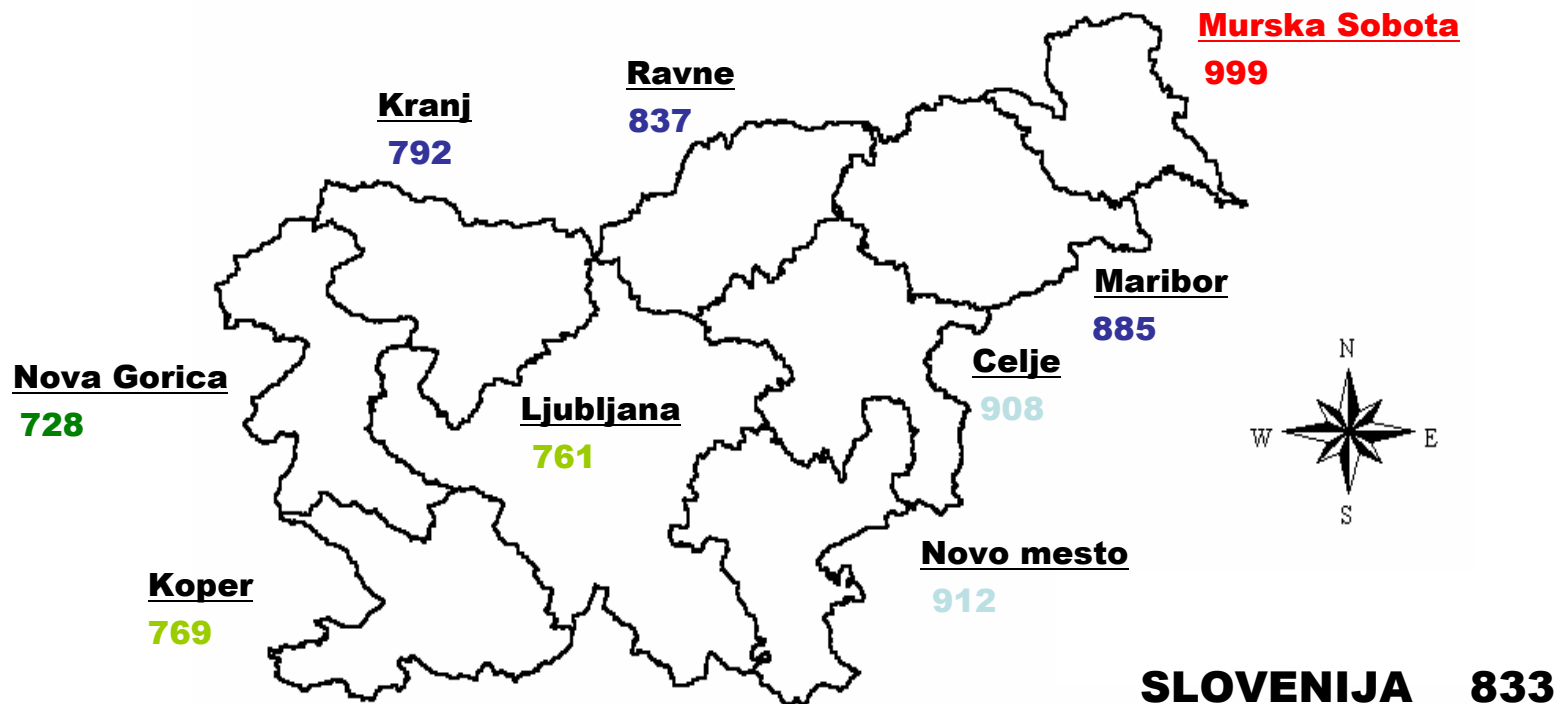

*indeks razvojne ogroženosti

Starostno standardizirana stopnja splošne umrljivosti po zdravstvenih regijah (1999) *

Krepimo zdravje z gibanjem in zdravo prehrano
Promoting Health Through Physical activity and Nutrition
Radenci, SLOVENIJA, 18. - 21. april 2002

(na 100 000 prebivalcev)

* stopnja umrljivosti, če bi vse regije imele enako starostno porazdelitev kot Slovenija kot celota

Pomurje v začetku 2000

- **Socialni in ekonomski razvoj**
  - brezposelnost 17%
  - BDP 70% nacionalnega povprečja
  - prestrukturiranje gospodarstva in kmetijstva
- **Okolje**
  - pitna voda
  - komunalna infrastruktura
  - Natura 2000 zaščitena območja
- **Zdravje**
  - Nižja pričakovana življenjska doba
  - Večja obolevnost in umrljivost

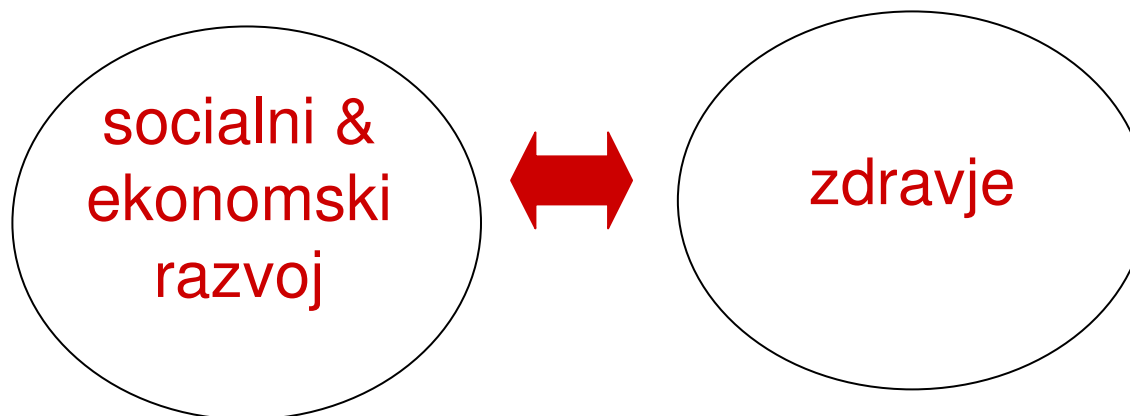
Jasna postavitev priorit

Slovenija v začetku 2000

- Skladnejši regionalni razvoj
- Priklučitev Evropski skupnosti
- Vlaganje za zdravje in razvoj – prioriteta MZ

POMURJE v začetku 2000

- Hitrejši gospodarski razvoj
  - Poslovne cone
  - Turizem
- Regijski vodovodni sistem
- Vlaganje za zdravje in razvoj v Pomurju
  - program MURA

PROJEKT ŽIVIMO ZDRAVO

ZA BOLJŠE ZDRAVJE PREBIVALSTVA

ŽIVLJENJSKI SLOG:

PREHRANA

TELESNA DEJAVNOST

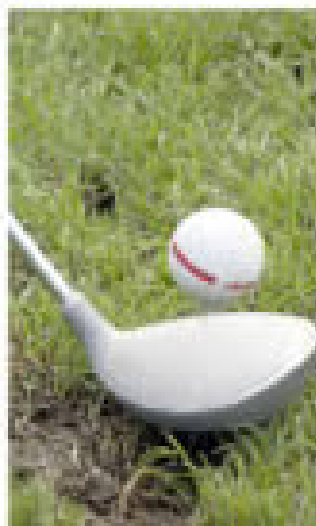
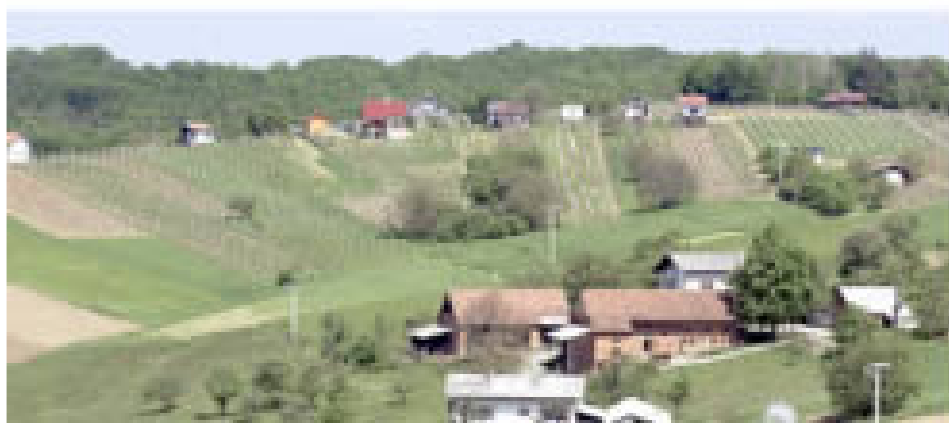
Zdrava prehrana

- Šole & vrtci
- Lokalni gostinski obrati
- Zdravilišča
- Trgovine & tržnice
- Lokalne skupnosti
- Ponudniki

Pomurje dežela zdravja & prijaznih ljudi

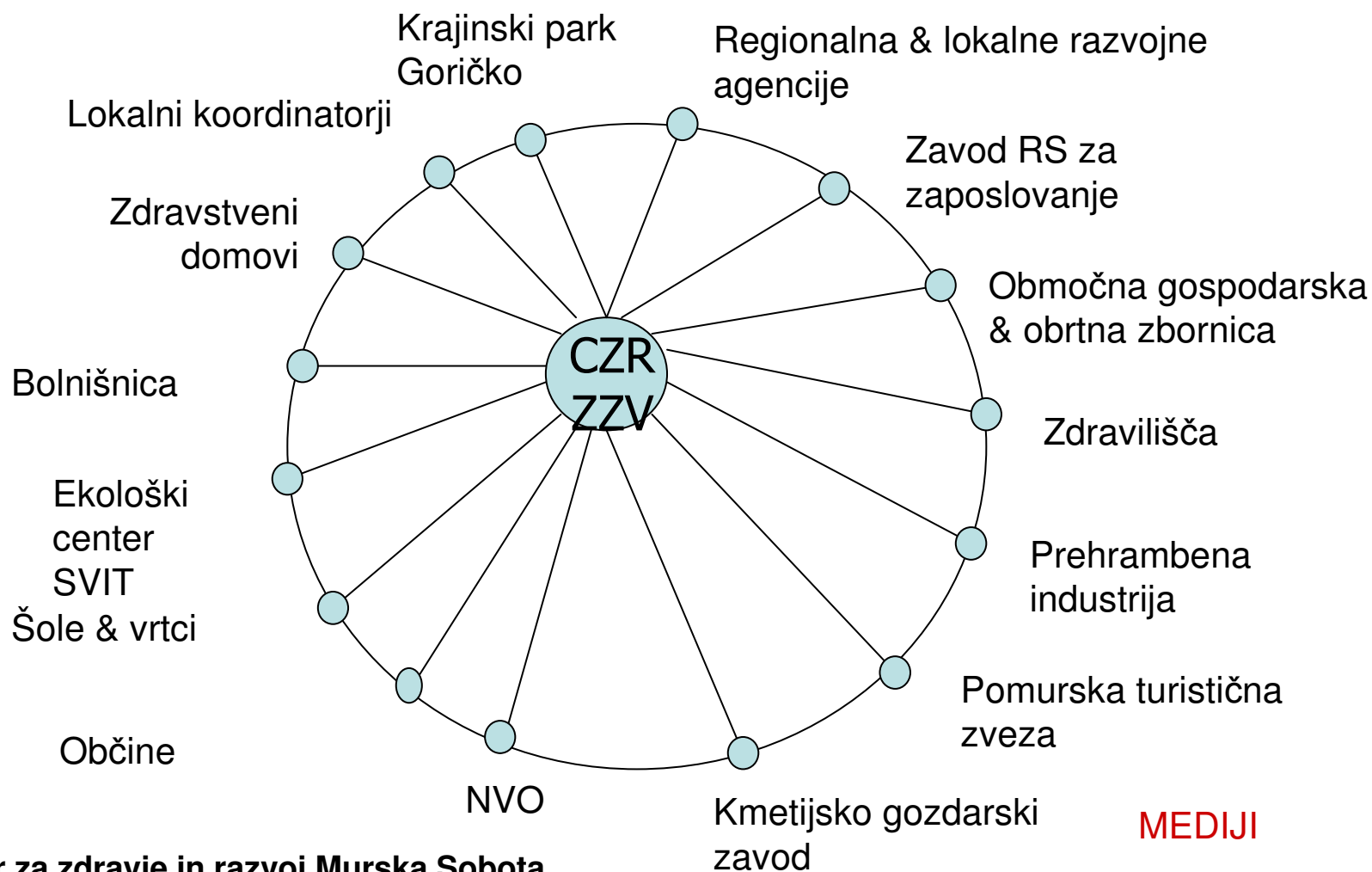

Razvoj partnerske & izvedbene mreže

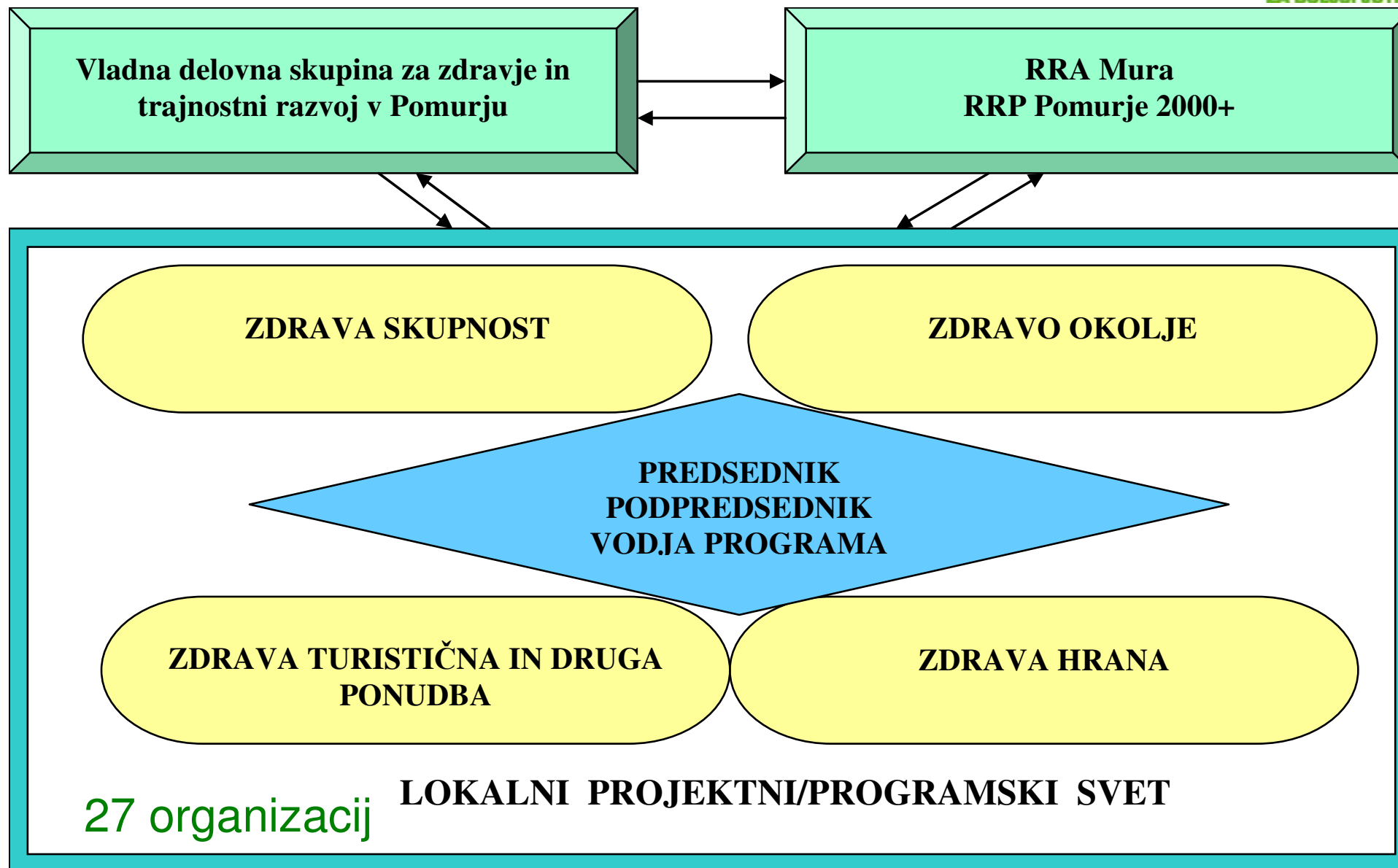
Regionalna partnerska mreža

CZR- Center za zdravje in razvoj Murska Sobota

ZZV- Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota

Organiziranost

Stalna izgradnja kapacitete

Spremljanje & evalvacija

2001

2006

REZULTATI

ZDRAVA SKUPNOST

- Živimo zdravo v 50 lokal. skup.
- Strategija za zmanjševanje neenakosti v zdravju
- Programi za ranljive ciljne skupine

ZDRAVA HRANA

- Konzorcij lokalne ponudbe
- Ekološki center Svit
- Znak zdrave ponudbe
- Novi produkti

ZDRAVA TURISTIČNA PONUDBA

- Center za nordijsko hojo
- Kolesarjenje & pohodništvo
- Programi za gostince

Močna partnerska mreža

Zdravje postalo skupni interes & povezovalec

SAMOOČENA SPREMEMBE ŽIVLJENJSKEGA SLOGA

**%
UDELEŽENCEV**

prehrana (kakršna koli sprememba)	95%
več zelenjave	67%
več sadja	53%
manj maščob	64%
manj soli	36%
več telesne dejavnosti	36%
več znanja o zdravem življenjskem slogu	65%
novo znanje delil z drugimi/posredna diseminacija	50%

Vir: Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota

CINDI raziskava dejavnikov tveganja, Slovenija 2004

dr.Lijana Zaletel-Kragelj, dr.med.

Medicinska fakulteta, Cindi Slovenija

Očitna izboljšava proti bolj zdravemu pri

- uporabi maščob za kuhanje
- zauživanju posnetega mleka
- zauživanju rdečega mesa
- zauživanju ocvrtega mesa
- zauživanju sladkih brezalkoholnih pijač
- zauživanju soli

Znatna izboljšava proti bolj zdravemu pri

- zauživanju sadja
- Indeksu telesne mase

Nezanesljivi podatki/nadaljnje raziskave potrebne pri :

- zauživanju zelenjave

Zdrava turistična ponudba

- za aktivno preživljanje prostega časa
- v zavarovanih področjih narave
- pohodništvo in kolesarjenje

Pomurje- destinacija nordijske hoje

tatjana.buzeti@czr.si